

Μερικοί φίλοι με προέτρεψαν να αναρτήσω σ' αυτόν τον ιστότοπο την παρέμβασή μου στην Γ.Σ. της 9/11/2010 για τις προτεινόμενες νέες ρυθμίσεις στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Πριν προχωρήσω, επιτρέψτε μου να τονίσω ότι ανήκω στους ακαδημαϊκούς εκείνους, που πιστεύουν ότι τα ΑΕΙ πρέπει να είναι υπόλογα στην κοινωνία δημοσιεύοντας πόσους φοιτητές εκπαίδευσαν, πόσα διδακτορικά έδωσαν, πόσες δημοσιεύσεις σε διεθνή περιοδικά έγιναν κτλ. Το θέμα όμως του κοινωνικού απολογισμού είναι εντελώς άσχετο με το αν η παρούσα πρόταση μεταρρύθμισης μας πάει μπροστά ή πίσω.

Μια ακόμη λοιπόν (προτεινόμενη) μεταρρύθμιση πριν η τελευταία (Γιαννάκου) τεθεί καλά-καλά σε εφαρμογή. Αυτή τη φορά όμως η προτεινόμενη μεταρρύθμιση αγγίζει την ιερή αγελάδα των ελληνικών ΑΕΙ: το αυτοδιοικητό τους. Ποια είναι η "ηθική" βάση ή δικαιολογία για την κατάργησή του; Σε μερικά ελληνικά ΑΕΙ (λέει ή υπονοεί η κυβέρνηση) υπάρχει συναλλαγή- κυρίως στις πρυτανικές εκλογές- μεταξύ ΔΕΠ – φοιτητών. Τα πιο επιτυχημένα πανεπιστήμια είναι τα αγγλοσαξωνικά (ΗΠΑ, ΗΒ, Καναδάς κτλ). Αρα εγώ θα εφαρμόσω το αγγλοσαξωνικό σύστημα διοίκησης, για να εξαλείψω τα φαινόμενα συναλλαγής και να ανεβάσω το επίπεδο των ΑΕΙ. Με το παρόν κείμενο θέλω να δείξω ότι: α) το προτεινόμενο πλαίσιο όχι μόνο δεν έχει καμιά σχέση με την ακαδημαϊκή διοίκηση σε ΗΠΑ, Μεγάλη Βρετανία, αλλά αποτελεί χειρίστη κακοποίησή του και β) ότι, αν τώρα υπάρχει συναλλαγή, με το νέο σύστημα θα υπάρξει διαφθορά. Θα κάνω και ένα σχόλιο για τον νέο τρόπο εισαγωγής των φοιτητών στα ΑΕΙ.

Πράγματι στις ΗΠΑ το ανώτατο όργανο διοίκησης ενός πανεπιστημίου δεν είναι η Σύγκλητος αλλά το board of trustees για τα ιδιωτικά μη κερδοσκοπικά ΑΕΙ και το board of regents για τα δημόσια. Τα τελευταία διορίζονται από τον κυβερνήτη της Πολιτείας, το δε board of trustees συνήθως όπως όρισε ο αρχικός διαθέτης ή διαθέτες. Στην Μεγάλη Βρετανία ισχύουν παρόμοιες διευθετήσεις για τα δημόσια ΑΕΙ (μόνο ένα ιδιωτικό υπάρχει). Τί κάνουν αυτά τα σώματα; μόνο ένα πράγμα: συνεδριάζουν μια φορά τον χρόνο και εκλέγουν τον "πεφωτισμένο δικτάτορα" δηλ. τον πρύτανη. Ο τελευταίος δρα ως chief executive officer αλλά πάντοτε σε συναίνεση με τη Σύγκλητο, που συνεδριάζει μια φορά τον μήνα. Το Board ελέγχει τον πρύτανη άπαξ του έτους. Είναι προφανές λοιπόν ότι αυτά τα Boards έχουν μηδενική ανάμειξη στην καθημερινή διοίκηση του πανεπιστημίου. Αν κάποιος διαβάσει προσεκτικά την πρόταση του Υπουργείου Παιδείας, θα του γίνει σαφές ότι το (προτεινόμενο) Διοικητικό Συμβούλιο θα έχει καθημερινή ανάμειξη στη διοίκηση του ΑΕΙ και μάλιστα θα αποτελείται από ανθρώπους που δεν γνωρίζουμε τον τρόπο εκλογής τους. Τί πιστεύετε ότι θα γίνει; θα υπάρξει λιγότερη συναλλαγή στα ΑΕΙ ή μήπως η διαφθορά μερικών στρωμάτων της ελληνικής κοινωνίας θά περάσει μέσα στα ΑΕΙ; Αφήνω κατά μέρος το θέμα της αντισυνταγματικότητας, όχι γιατί είναι ασήμαντο αλλά γιατί εκεί δεν χωράει καμιά παρερμηνεία: είναι αντισυνταγματικό. Τί θα γίνει όμως με τη δυαρχία; πώς θα ξεχωρίσουν αυστηρά ακαδημαϊκά θέματα από οικονομικά, όταν και η εκπαίδευση και – ειδικά- η έρευνα θέλουν χρήματα;

Θα μπορούσα να συνεχίσω αλλά θα σταματήσω για οικονομία χώρου. Επιτρέψτε μου να τονίσω μόνο τα ακόλουθα για το θέμα της εισαγωγής φοιτητών σε Σχολές: αν υπάρχει ένας θεσμός στην ελληνική κοινωνία, που είναι γενικά παραδεκτός ως αξιοκρατικός και αδιάβλητος, αυτός είναι οι πανελλήνιες εξετάσεις. Είναι δυνατόν για κάποιον που θα μπει στο Πολυτεχνείο να αποφασίζεται εσωτερικά αν θα πάει στους Ηλεκτρολόγους, Φυσικούς ή Μεταλλειολόγους; Θα αποφασίζεται με εσωτερικές διαδικασίες αν κάποιος θα γίνει γιατρός ή κτηνίατρος;

Γιάννης Ξανθάκης